

Volitve.

DEMOKRATIČNI MENEŽERJI SO PREPRIČANI, DA BO WILSON ZMAGAL PRI DANAŠNJIH VOLITVAH. — ISTOTAKO SO TUDI REPUBLIKANSKI. — HUGHES JE PREPRIČAN, NOČE DATI NOBENE DRUGE IZJAVE. — WILSON JE TAKO PREPRIČAN, DA SE ŽE VEČ NE BRIGA ZA VOLITVE. — ŽENSKA V ILLINOISU BODO VOLILE ZA WILSONA. — STAVE.

Politični menežerji obeh strak, demokratične in republikanske, so večer zvečer končali svoje delo ter zdaj udano čakajo na milost ameriških državljanov, ki bodo danes oddali glasove za tega ali onega kandidata.

Vance McCormick, predsednik dem. narodnega komiteja, vstraja pri svoji trditvi, da bo predsednik Wilson dobil izmed 531-ih glasov najmanj 364 v izvolitnem kolegiju.

Medtem pravi pa William R. Willcox, predsednik republikanskega komiteja, da je siguran, da bo imel Hughes najmanj 100 glasov večine.

Sinoči so razni govorniki po cestah čez polnoč govorili volileem in agitirali za tega ali onega kandidata.

Predsednik Wilson je bil večer tako siguran, da se ni za celo stvar že nič zanimal, temveč je šel s svojimi intimni prijatelji naprosto in igral golf.

Vsi drugi demokratični leaderji so prepričani, da bo zmagal Wilson, istotako so seveda tudi republikanski leaderji, vsaj tako pravijo; vprašanje je seveda, če mislijo, kar govorijo.

Hughes je na kratko izjavil, da je siguran, da bo zmagal, toda ničesar ni hotel omeniti, zakaj tako misli.

Gotovo je, da ni niti Hughes niti Wilson popolnoma prepričan, da bo zmagal, kajti še nikdar niso bile volitve tako dvomljive kot so letos.

Predsednik Wilson bo volil v Princeton za demokratičnega kandidata Wilsona, medtem bo pa Hughes volil v neki newyorški parlnici za republikanskega kandidata — Hughesa.

V Illinoisu pričakujejo, da bodo ženske napravile velik preobrat v političnem stališču države. Kot izgleda zdaj ko tole pišemo, bo večina žensk volilo za Wilsona.

HUGHESOV ELEKTOR JE IZVRŠIL SAMOMOR.

St. Louis, Mo., 6. novembra. — Frank R. Ruhr, republikanski kandidat za predsedniškega elektorja iz desetega missouriskega okraja, se je usmrtil ter tako povzročil, da omenjeni kraj ni imel kandidata. Takoj nato so imenovali nekega drugega, namreč Henry-ja Kerstinga, toda bilo je že prepozno, da bi njegovo ime prišlo na glasovniško karto.

Ruhr bi bil baje popolnoma gotovo izvoljen, toda močje je zdaj, da Kersting ne bo.

STAVE.

Kot pri vsakih volitvah tako se je tudi letos zastavilo veliko denarja. Pravijo, da preko osem milijonov dolarjev. Na Hughesovo izvolitev je nekoliko več stav kot na Wilsonovo.

V jutrišnji številki bomo prinesli natančna poročila o izpadu volitev.

Draginja.

MASLO IN JAJCA SE DRAŽE. — V CHICAGO SO GROCERJI PODRAŽILI SVOJE BLAGO. — GOSPODINJE NAMERAVAJO NAPRAVITI BOJKOT. — PREDISKAVA GLEDE DRAGINJE V NEW YORKU.

Chicago, Ill., 6. novembra. — Špekulanti so danes zopet dosegli, da so se jajca, kakor tudi maslo, podražila. Grocerji, ki so nedolžne žrtve raznih brezvestnih špekulantov, so morali povišati cene.

Gospodinje, ki so članice Čikaške gospodinjske lige, nameravajo napraviti bojkot.

„Jaz bom najbrže predlagala članicam“, je rekla Mrs. John C. Bley, predsednica Lige, „da bomo napravili bojkot.“

New York, N. Y., 6. novembra. — Distriktni attorney Swann je povabil razne premogarske špekulante, da se javijo te dni enkrat v njegovem uradu, da se bodo pogovorili glede podražanja premoga.

Kako ga bodo ubogali špekulanti, je seveda še vprašanje. S takimi lopovi postopajo oblasti nadvse gentleman-sko, ako se pak kak ubog delavec le nekoliko pregreši za kakto stvar, pride policija, ga aretirajo in zapre in poleg še postopa žnjim kot s kako živino.

D'Annunzio je stotnik.

Rim, Italija, 6. novembra. — Poet Gabriele D'Annunzio je bil povišan v stotnika, in sicer vsled hrabrosti, katero je pokazal v boju dne 10. oktobra.

D'Annunzio je bil pred vojno med Avstrijo in Italijo največji hujšak za vojno. Ko je izbruhnila vojna, je postal poročnik v zrakoplovskem oddelku. Trikrat je poletel nad Trst in metal na mesto bombe.

Rusi so odbili napade.

Ter so istotako zavzeli nekaj zakopov. — Vsi nemški napadi so odbiti. Nemško in avstr. poročilo.

Petrograd, Rusija, 6. novembra. Nemške čete so večer zopet vprizarjale napade na ruski fronti, in sicer na črti, ki se vleče vzhodno od vasi Lipnica Dolnaja in zahodno do vasi Silaventin. Nemci so imeli pri tem namen zavzeti postojanke na višinah, ki so zdaj še v ruskih rokah, toda — kot poroča danes ruski vojni urad v svojem naznanilu — so bili vsi nemški poskusi zastojni. Ruske čete so vse napade odbile in povzročile sovražniku velikanske izgube. Na nekaterih točkah so ruski vojniki celo vdrl v nemške zakope in jih obdržali, kljub protinapadom.

Vzhodno od Kirlababe so sovražne čete vprizarjale tudi napade, toda imele so iste uspehe kot Nemci.

V vseh teh bojih smo vjeli osem častnikov in 396 navadnih vojakov ter zaplenili šest strojnih pušk, 61 zabojev streljiva itd.

Dunaj, Avstrija, 6. novembra. Uradno se naznanja, da so se pri Kirlababi vršili hudi boji. Avstrijske čete so vjele 200 Rusov.

Berlin, Nemčija, 6. novembra. Današnje uradno poročilo se glasi, da se ni na vzhodni fronti nič posebnega dogodilo.

Zahodna fronta.

Na someski fronti se vrše hudi boji. — Angleži ne morejo napredovati. Nemci so imeli nekaj uspehov.

London, Anglija, 6. novembra. Strašni boji so se vršili od preteklih noči pa do danes popoldne na celi someski fronti. Pri Saillly-Sailliesu so nemške čete napdale. Na nekaterih točkah so nekoliko uspeli in nekaj od zavzetih pozicij obdržale, nekaj so jim jih pa Francozi v svojem protinapadu nazaj vzeli.

Ob Bapaume cesti so se vršile tudi ljute borbe med angleškimi in nemškimi četami. Angleži zdaj ne napredujejo več proti Bapaume kot so dozdaj.

Izgleda, da so Nemci dobili nekoliko ojačenj, vsled česar je pričakovati, da ne bo zavezniskim četam več tako lahko napredovati.

Francoško poročilo se glasi na nekem mestu, da ni bilo na vzhodni fronti drugega kot hudo artilerijsko obstreljevanje na obeh straneh.

Pozor, pošiljatelji denarja!

Vsled negotovega dostavljanja pošte, ki je namenjena iz Amerike v Avstrijo in Nemčijo ter narobe, sprejemamo denarne pošiljate do preklica le pod pogojem, DA SE VSLED VOJNE IZPLAČAJO MOGOČE Z ZAMUDO. DENAR NE BO V NOBENEM SLUČAJU IZGUBLJEN, ampak nastati zamorejo le zamude. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljate toliko časa, da se izplača na določeni naslov. Istotako nam jamčijo zanesljive ameriške banke, s katerimi smo sedaj v zvezi radi vojne in radi sigurnosti pri pošiljanju denarja.

Cene:			
K	\$	K	\$
10....	1.50	120....	15.60
15....	2.15	130....	16.90
20....	2.75	140....	18.20
25....	3.40	150....	19.50
30....	4.05	160....	20.80
35....	4.70	170....	22.10
40....	5.35	180....	23.40
45....	6.00	190....	24.70
50....	6.65	200....	26.00
55....	7.25	250....	32.50
60....	7.90	300....	39.00
65....	8.55	350....	45.50
70....	9.20	400....	52.00
75....	9.85	500....	65.00
80....	10.50	600....	78.00
85....	11.15	700....	91.00
90....	11.80	800....	104.00
100....	13.00	900....	117.00
110....	14.30	1000....	129.00

Ker se zlag cene denarja skoraj vsak dan menjajo, smo primorani računati po najnovejših cenah in bomo tudi na kasovnih po njih. — Včasih se bo zgodilo, da dobi naslovnik kaj več, včasih pa tudi kaj manj. List dospe na spaz ponavadi par dni kasneje in med tem, ko dobi naslovnik list v roke, se pri nas cene morda še večkrat spremenijo.

TVRDEKA FRANK SAKSER, 25 Cortlandt St., New York, N. Y.

I. W. W.

7 oseb je mrtvih, 26 ranjenih. — Mestne oblasti ne dovolijo v mesto organiziranim delavcem.

Everett, Wash., 6. novembra. — Danes se v mestu zbira mornariška in državna milica, in sicer to je posledica spopada med oboroženimi mestnimi stražniki, katerih je bilo koli 200, ter med 200 delavci, člani I. W. W., ki so se z ladjo pripeljali do mesta, kjer jih pa oblasti niso pustile doli, nakar je prišlo do boja.

V bitki je bilo sedem ubitih, šestindvajset pa težko ranjenih. Delavci so poslali poziv Franku P. Walshu, načelniku Unites States Commission of Industrial Relations, da pride sem in stvar preišče.

I. W. W. člani pravijo, da je prišlo do streljanja vsled tega, ker so se pričeli stražniki napram delavcem brutalno obnašati.

I. W. W. delavci so prišli do sem iz Seattle, Wash., da bi se tukaj z govorom borili za pravice štrajkarjev, napram katerim se policija obnašajo nadvse brutalno.

Policija je vedela, da pridejo I. W. W. v mesto s parnikom 'Verono', nakar je šlo okoli 200 stražnikov na pier, kjer so čakali parnik.

Ko se je ladja približala, so pričeli streljati na množico, ki je stala na krovu, nakar so pričeli tudi delavci streljati nazaj.

Mestno prebivalstvo se zgrajalo nad Commercial Clubom (Trgovski klub), ki je najel policijo, da se bori s silo, z orožjem proti štrajkarjem, ki se potegujejo za svoje pravice. Preko 400 štrajkarjev je bilo aretiranih in poslanih v ječo, in stavarjari pravijo, da so vse obdolžitve krive in izmišljene.

Papež bo tri Francoze imenoval kardinalom.

Pariz, Francija, 6. novembra. — Neko poročilo Havas agencije se glasi, da je "Mattino" pisal, da bo papež Benedikt imenoval tri Francoze kardinalom ter tako pokazal svoje simpatije, ki jih goji do nesrečnega francoskega naroda.

Raznašalci b. zojavk dobili stavko.

Newyorški raznašalci brzojavk so dobili stavko. — Družbe so jim ugodile vsem njihovim zahtevam. Zopet se je pokazalo, kaka dobrota je za delavce unija.

Zločinec umrl na stolu.

M' Alester, Okla., 6. novembra. V tukanjski državni kaznilnici je danes končal svoje življenje na električnem stolu Cecil Lowrey, črne, ki je umoril Charlesa Vaughana.

POZOR ČITATELJI!

Čitatelje opozarjamo na cenik novih knjig, ki je priobčen na drugi strani našega lista. Ker je v sedanjem času težko dobiti kak primerno čtivo, smo prepričani, da bodo čitatelji in naročniki z veseljem segli po knjigah.

Uredništvo.

Pošiljatelj denarja!

Vsled zelo slabe pošte svetujemo rejakom pošiljati zdaj denar v stare domovine po brezplačnem brzojavu.

Natančno smo preizvedli, da pridejo take pošiljate za današnje razmere hitro. Za naslov se računa 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4.00 za vsak naslov; ako bo kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj oziroma pisali za primanjkljaj.

Brezplačne pošiljate gredo vse v Nemčijo, odtam na Dunaj, odkoder jih odpošljejo na določeni naslov.

Potrdil o izplačilu se zlag iz stare domovine ne more dobiti, toda banka K. K. Priv. Oesterr. Credit Anstalt na Dunaju poroča, da zahteva in dobi od pošte za vsako izplačilo takozvan Payee's receipt, t. j. potrdilo s pečatom sadnje pošte in lastnorocnim podpisom prejemnika ali poštarja. Vsa ta potrdila omenjena banka zbira in hrani ter jih bo poslala sem, ko bo poštna zveza zopet vrnjena.

Opomirjamo, da je mogoče po brezplačnem brzojavu poslati le okrogle svote kot so spodaj navedene in še naprej do 10.000 kron.

Za take pošiljate se naj nam pošljijo le poštne Money Ordere in denar v gotovini, kajti privatnih čekov za brzojavne pošiljate ni mogoče sprejemati.

SPODAJ OZNAČENIM CENAM JE TREBA PRIŠTETI ŠE \$4.00 ZA URZOJAVNE STROŠKE.

Naslov se mora jasno napisati in dodati: pošilje naj se brzojavno.			
K: 100.00.....	\$13.00	K: 600.00.....	\$78.00
K: 200.00.....	26.00	K: 700.00.....	91.00
K: 300.00.....	39.00	K: 800.00.....	104.00
K: 400.00.....	52.00	K: 900.00.....	117.00
K: 500.00.....	65.00	K: 1000.00.....	129.00

TVRDEKA FRANK SAKSER, 25 Cortlandt St., New York, N. Y.

Z Balkana.

Artilerijski boji ob strumski fronti. — Francoški vojni minister dopel v Solun. — Ostala fronta.

Pariz, Francija, 6. novembra. — Francoški vojni minister general Roques je dopel v Solun. V Parizu je bilo že prej razglašeno, da je odpotoval vojni minister v inozemstvu po nekem važnem opravku.

Pariz, Francija, 6. novembra. — Francoško vojno ministrstvo je izdalo danes sledeče uradno poročilo:

Na macedonski fronti se ni ničesar posebnega pripetilo. Angleški zrakoplovi so obstreljevali neko vas severno od Doirana in povzročili precejšnjo škodo.

Pariz, Francija, 6. novembra. — Havasova brzojavna agentura je dobila iz Aten sledečo brzojavko: Polkovnik Kalomeno Paulos in več drugih častnikov se je pridružil ustaškemu gibanju. Polkovnik je bil baje v avdienci pri francoskem vrhovnem poveljniku in je obljubil, da bo osvojil vse trdnjave, katere so odvzeli Grkom Bolgari.

Sofija, Bolgarsko, 6. novembra. Poročilo, ki ga je izdalo danes bolgarska vojno ministrstvo, se glasi:

Na macedonski fronti je položaj neizpremenjen.

Ob podnožju gore Bjelašice je obstreljeval sovražnik našo fronto, pa ni dosegel nikakega uspeha. V dolini reke Strume se vršila artilerijska bitka, ki nima nikakega upliva na splošni položaj.

Berlin, Nemčija, 6. novembra. Poročilo vrhovnega poveljstva nemške armade se glasi:

Položaj na balkanski fronti je neizpremenjen. Zadnji čas se vršijo samo spopadi med našimi in sovražnimi prednimi stražami.

Petrograd, Rusija, 6. novembra. Rusko vojno ministrstvo poroča: Na kavkaški fronti so poskušali Turki prodreti našo bojno črto, kar se jim pa ni posrečilo. Južno od Ognota smo zavzeli nekaj važnih strateških pozicij.

Avstrijci napadajo.

Italijani morajo zopet odbiti avstrijske napade. — Poročajo o hudih bojih na Krasu.

Rim, Italija, 6. novembra. — Italijanski vojni urad naznanja, da so italijanske čete odbile avstrijske napade na laške pozitlje na Krasu.

Italijanski vojni urad istotako poroča, da se vrše hudi boji na tirolski fronti.

Na Krasu se bijejo ljuti boji. Tudi zrakoplovi so zelo aktivni. V soboto zvečer je nek sovražni zrakoplov metal bombe na Tržič, ne da bi napravil kako škodo. — Pozneje je prišlo še več zrakoplovov, toda naše puške so enega spravile, doli druge pa odgnale.

Dunaj, Avstrija, 6. novembra. Avstrijski vojni urad uradno naznanja, da so imeli Italijani tekot zadnjih dni zelo velike izgube.

Bavarski princ Leopold prihodnji poljski kralj.

DUNAJSKI URADNI KROGI Z GOTOVOSTJO ZATRUJEJO, DA BO PRIHODNJI POLJSKI KRALJ BAVARSKI PRINC LEOPOLD. — POLJAKI SO BAJE SILNO NAVDUŠENI. — NEKAJ PODROBNOSTI. — AVSTRIJSKO VOJAŠTVO JE SALUTIRALO POLJSKI ZASTAVI. — MNENJE NEMŠKEGA IN AVSTRIJSKEGA ČASOPISJA. — ZAHTEVE POLJSKE DELEGACIJE IN PROKLAMACIJA.

Bern, Švica, 6. novembra. — Vsi uradni krogi na Dunaju so prepričani, da bo postal kralj osvobodene Poljske bavarski princ Leopold. Iz berlinskih brzojavk je razvidno, da kralj še ni izvoljen, da bo pa najbrže zasedel prestol kraljevine Poljske bavarski princ Leopold.

(Skoraj vsak drugi član bavarske kraljeve rodbine je blazen, če pa ni blazen, je spolno bolan. Op. ured.)

Varšava, Rusko Poljsko, 6. novembra. — Danes popoldne je prebral general Beseler proklamacijo avstrijskega in nemškega cesarja. Pred gradom se je zbralo na tisoče prebivalcev, ki so hoteli biti priča prerodenja poljskega naroda. V velikem številu so bili zastopani visokošolci. Čez cel dan so se vršile velike demonstracije, katerih se je udeležilo na tisoče in tisoče ljudi.

General Beseler je v dvorani staroslavne palače prebral proklamacijo avstrijskega in nemškega cesarja. Prebral jo je v nemškem jeziku, nakar jo je grof Hutten Czapsky prebral v poljskem jeziku.

Navzoči so proklamacijo navdušeno pozdravili. Slavili so nemškega in avstrijskega cesarja ter Avstrijo in Nemčijo.

General Beseler se je zahvalil z besedami:

— Prepričan sem, da poljski narod čisto nič ne dvomi o svoji bodočnosti. Naša naloga bo s pomočjo poljske in nemške armade priboriti končno zmago. Zaupajte nam in pomagajte nam. To zaupanje in to pomoč sta avstrijski in nemški cesar že vnaprej plačala s tem, da sta vam dala svobodo. Jaz sem prepričan, da se bo v najkrajšem času borila ob naši strani poljska armada. Bog naj blagoslovi kraljevino Poljsko!

Zatem je zaigrala godba narodno himno.

V dvajsetih minutah je bila slavnost končana in prebivalstvo se je mirno razšlo.

Proklamacija v nemškem in poljskem jeziku je bila nabita po vseh cestnih vogalih.

Berlin, Nemčija, 6. novembra. — General Kuk je prebral v mestu Lublin proklamacijo avstrijskega in nemškega cesarja. Navzoče je bilo veliko posvetne in duhovne gosposke.

Ko je prebral proklamacijo, je rekel:

— Tako sta torej avstrijski in nemški cesar obljubila Poljakom svobodo. Niti najmanjša dvoma ni, da bo ta obljuba izpolnjena.

Zatem so navzoči razvili poljsko zastavo, kateri je avstrijsko vojaštvo salutiralo.

Govornik, ki se je Kuku zahvalil, je rekel, da poljski narod ne bo nikdar pozabil imena nemškega in avstrijskega cesarja. Ta dva moža sta izpolnila Poljakom najbolj gorečo željo, ta dva moža sta jim dala najvišje, kar se more dati narodu — svobodo.

Berlin, Nemčija, 6. novembra. — "Tageblatt" poroča, da bo nemški državni kancler v par dneh obvestil zbor nični odbor o položaju na Poljskem.

Vse berlinsko časopisje je prepričano, da je proklamacija avstrijskega in nemškega cesarja izvanredno velike važnosti.

"Lokal Anzeiger" piše:

— Poljaki zdaj lahko primerjajo obljube centralnih oblasti s obljubami, katere jim je bil zadal ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Poljaki so nadalje lahko tudi uverjeni, da je zanje veliko večjega pomena, če zmaga Avstrija in Nemčija, kot če bi zmagovala Rusija. Rusi bi nikdar ne izpolnili svojih obljub, dočim so jih Nemci in Avstriji izpolnili še predno je bilo potreba.

Friderik Naumann, znani politični pisatelj, pravi:

— Nemčija bo skrbela za vse narode, ki se bojujejo ob njeni strani. Ne zavezniki, pač pa centralne oblasti morajo prevzeti ulogo osvobodjenja.

Socialist Scheidemann je rekel:

— Moja želja je, da bi bila Poljska prosta in da bi bila prijateljica Avstrije in Nemčije.

Berlin, Nemčija, 6. novembra. — V proklamaciji avstrijskega in nemškega cesarja so izpolnjene želje, ki jih je izrazili poljska delegacija, ko je bila v avdienci pri nemškem državnem kanclerju.

Dunaj, Avstrija, 6. novembra. — Cesar se je zahvalil Galiciji za zvestobo in udanost s tem, da ji je obljubil samoupravo.

Washington, D. C., 6. novembra. — Vlada Združenih držav še ni pripoznala kraljevine Poljske in je najbrže tudi ne bo do konca vojne. Pred koncem vojne nastanejo lahko še velike izpremembe.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and published by the

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

(a corporation.)

FRANK SAKSER, President, LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
#2 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Če celo leto velja list za Ameriko in	Za pol leta za mesto New York...	2.00
Canada	Za Evropo za vse leto	4.50
Če pol leta	Za Evropo za pol leta	2.55
Če celo leto za mesto New York...	Za Evropo za četrt leta	1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and Holidays.

Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebni se ne priobčujejo.
Denar naj se blagoviti pošilja po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejane številke namani, da hitreje najdemo naslednika.

Dopisom in pošiljankam naredite ta naslov:

"GLAS NARODA"

#2 Cortlandt St. New York City.

Telefon 4687 Cortlandt.

MEMBERSHIP LABEL

FOR LANGUAGE NEGOTIATIONS

Poljska.

V štirinajstem stoletju je združil Vladislav Malo in Veliko Poljsko ter postal poljski kralj.

Poznejši poljski kralji so se vezali z različnimi drugimi sosednjimi državami.

Poljska je bila največja pod Sigismundom II., krog leta 1500. — Leta 1772 je bila prva delitev Poljske. Druga delitev je bila dvajset let kasneje, leta 1795 je bila pa tretja delitev Poljske.

Pri tej zadnji delitvi je dobila Rusija skoraj še enkrat toliko ozemlja kot Avstrija in Nemčija skupaj.

Poljaki so bili torej razdeljeni v tri dele, spadali so pod tri gospodarje, katerih nobeden ni bil — Poljak. Narod je bil takorekoč brez zveze.

Kar je bilo Poljakom v Avstriji dovoljeno, je bilo Poljakom v Rusiji oziroma Prusiji prepovedano. Edina vez, ki jih je vezala, je bil jezik.

Sin poljskega naroda je Sienkiewicz, ki je v svojih zgodovinskih romanih pokazal Poljakom poljsko preteklost. Nekateri pravijo, da je to največji mož, ne samo kot pisatelj, pač kot agitator, ki je na poseben način bodril Poljake k narodni zavesti, navduševal jih za poljsko zgodovino ter jih spodbujal k slogi in skupnemu delovanju.

Pred dvema leti je izbruhnila vojna.

Na jugu sta se spopadli Avstrija in Srbija, na zapadu Francija in Nemčija, na vzhodu pa Nemčija in Rusija.

Avstriji in Nmei so imeli prosto pot in so Srbijo pregazili, kakor hitro so jo začeli vpoštevati kot nevarnega sovražnika.

Med Francijo in Nemčijo je bila Belgija. Belgijo so Nemci pregazili in udarili na Francoze.

Med Nemčijo in Rusijo so bili Poljaki.

Nekako šestnajst milijonov jih je bilo, zdaj jih je najmanj dva milijona manj.

Trikrat v dveh letih so šli Nemci z ognjem in mečem skozi poljsko ozemlje, trikrat v dveh letih so Rusi z ognjem in mečem opustošili Poljsko.

Zdaj je na Rusko-Poljskem štirinajst milijonov ljudi. Vsi ti ljudje so skoraj brez strehe in hrane, vsi ti ljudje so obsojeni na smrt počasnega umiranja.

Rusija jim noče in tudi ne more pomagati, ker je njihova zemlja v avstrijskih in nemških rokah. Avstrija in Nemčija pravita, da jim ne moreta pomagati, ker zavezništvo ne puste, da bi dobili zanje iz Združenih državah razne potrebščine.

Poljski narod nima torej od nikoder nikake pomoči, poljski narod umira lakote.

Poljaki so kakor Srbi in Belgijci popolna žrtev sedanjne vojne.

KER NE MORETA DATI AVSTRIJA IN NEMČIJA POLJAKOM KRUHA, STA JIM DALI SVOBODO.

Nemški in avstrijski cesar sta se domenila, da bi bilo dobro zadušiti krik po pomoči.

Včeraj se je raznesla vest, da sta ta krik zamašila s proglasitvijo kraljevine Poljske.

Ko je general Beseler prebral proklamacijo, je slišal ploskanje in odobravanje.

Ker je nemški oficir in še general povrh tega, ni smel slišati kruljenja žolodcev.

Poljaki, ki so želeli svobode, so jo dobili. Vprašanje je seveda, kakšna bo ta svoboda.

V proklamaciji je rečeno, da bo vladal poljski kralj sporazumno z nemškim in avstrijskim cesarjem. To se pravi, da bo moral napraviti tisto, kar mu bo nemška vlada zapovedala.

Če tega ne bo napravil, bo odvzela Nemčija Poljakom na ravno tako lahak način svobodo kot jo jim je dala.

Toda do tega najbrže ne bo prišlo. Zakaj na čelu Poljske bo stal kak nemški princ ali pa kak madžarski magnat. Morda se bo celo Wied preselil v Varšavo, tisti Wied, katerega so Albanci z gnjilimi jajci pognali iz Drača. Toda vse to bi še bilo, če bi bili v novi Poljski kraljevini združeni vsi Poljaki. Avstrija in Nemčija sta preveč zvitorepi, da bi kaj takega dovolili.

Poljaki, ki so bili dozdaj pod Avstrijo, bodo sana-

prej pod Avstrijo; Poljaki, ki so dozdaj pod Nemčijo, tudi sanprej ne bodo smeli očenaša izmoliti v poljskem jeziku...

Nova kraljevina Poljska bo imela svojo — armado. Ker je v proklamaciji rečeno, da bo vladal poljski kralj sporazumno z Avstrijo in Nemčijo, je jasno, da bo moralo poljsko vojaštvo tja, kamor se bo izjubilo nemškemu cesarju.

Vstanovitev poljskega kraljestva nima drugega pomena kot postaviti med Nemčijo in Rusijo ograjo, katero bodo v slučaju potrebe Nemci z lahkoto prekoricali, dočim bodo imeli Rusi precej sitnosti, predno bodo prišli preko nje.

"Amerikanski Slovenec", "Slovenske Novice", "Sloga" in "Narodni Vestnik", kako vam je pri sreč, ko vas je tako izborna pohvalil Zottijev žurnal?

Ali ni zdaj vaša sveta dolžnost, ali ne zahteva kolegialnost, da izrazite svojo sodbo o Zottiju in njegovem listu?

Torej na dan z oceno. Brez slavošpevov, brez nepotrebnega hvalisanja. Samo pičico resnice, pa bodo ljudje vedli, pri čem so!

V kratkem bomo čitali, da je druga "Jugoslovanska skupščina" preložena na nedoločen čas. To je veliko boljše. Manj je razočaranj in manj povpraševanja. Če se reče: "na nedoločen čas", je lahko spomladi, druge jeseni ali pa — nikoli!

"Clevelandski Ameriki" je naš članek "Živela Jugoslavija" zaprl sapo. Gospodje so sklonili glave, položili roko na srce in sami pri sebi pripoznali, da res ne znajo napisati kaj takega.

Nek naš rojak nas je vprašal, kakšne vere je avstrijski cesar. Prav zagotovo ne vemo, toda rekli bi, da ne veruje v Boga in da je nekako katoliško-protestansko-turške vere.

Zrakoplovec Trošt se je spustil v soboto zvečer iz zračnih višin na "Balkan" in zapel svojo cigansko pesem. Ker po New Yorku kar mrgoli policajev, mu svetujemo, da naj vbodoče ostane lepo v zraku.

Vojna bo še trajala; narodi sovražijo drug drugega. Verdun, največji nemški polom.

V nedeljo je v Park Avenue Methodist Church v New Yorku govoril splošno znani žurnalist S. S. McClure, urednik "Evening Mail", ki se je nedavno vrnil iz Evrope.

V svojem govoru je rekel, da se bo vojna nadaljevala še dolgo, gotovo še tako dolgo kot se že vrši, toraj še več kot dve leti.

On pravi, da sta pri tem dva glavna vzroka, in sicer, da je najtrdnjši sklep vseh Francozov vojno tako dolgo biti, dokler ne bodo nazaj dobili vse ozemlje, ki so ga izgubili tekom te vojne, in poleg tega pa še Alzacijo in Lotaringijo; zraven tega so pa vse države dale na razpolago svojim narodom toliko resničnih in izmišljenih dokumentov o postopenju z vjetniki in o nezasišanih metodah vojevanja, da se narodi sovražijo kot se niso še nikdar doslej.

Mr. McClure pravi, da je francoska vlada dala v javnost take dokaze o nemških grozovitostih, da je v francoskem narodu nastal tak srd, da je narod pripravljen tako dolgo biti boj, dokler ne bo popolnoma izumrl ali pa zmagal.

Nemci so sami veliko krivi, da je tako. Potop "Lusitanije", umor strežnice Cavel, umor kapitana Fryatta, deportiranje prebivalstva iz Lille in Belgije itd., vse to je napravilo med zavezniškimi narodi veliko sovraštva do Nemcev. Angleži, ki se jih je smatralo za najbolj hladne in mirne ljudi, so te nemške nezasišlosti podžgale s takim sovraštvom, da je Anglija takaj spravila skupaj 5,000,000 vojakov.

Na drugi strani pa Nemci sovražijo Angleže s celim srcem, češ, da hočejo oni s svojo blokado izstradati nemškega prodiranja v Francijo, proti Parizu in Calaisu (izg. Kale).

Mr. McClure pravi, da sta to glavna vzroka, ki bosta imela posledice, da zna vojna trajati dolgo, če se tri ali štiri leta.

On navaja, da je pet držav — Anglija, Nemčija, Japonska, Rusija in Francija — ki hočejo imeti, da bo njihov obstanek zagotovljen, da se bodo mogle razvijati. Anglija hoče imeti nadgospodstvo nad morjem, Nemčija hoče isto in poleg tega še Malo Azijo ter Balkan.

Tako pravi McClure, ki gotovo najbolj pozna vse razmere, ki vladajo danes v Evropi.

On pravi, da še štiri leta! In mogoče je, da še daljšana, kajti če nobenega znamenja ni, da bi se ljudje spometovali.

Malo manj kot pred enim letom je Nemčija storila nekaj sličnega z Rusi, kot so pred par dnevi naredili Francozi z Nemci. Rusi so bili prodrli v avstrijsko Galicijo, toda Nemci so jih v zelo kratkem času spravili ven, da so prišli zmagovalni Nemci do Varšave, prav do province Stare Rusije.

Verdunski načrt.

V januarju, 1916, si je Nemčija šepetala, češ, Rusija je gotova, ta ne bo delala nobene sitnosti več; no, mogoče je, da se ruski modved še enkrat prikaže, toda prej gotovo ne kot šest mesecev. — Nemci so tudi dobro vedeli, da se prej kot v šestih mesecih tudi Anglija ne more pripraviti. Nemci so računali dobro, nihče bi ne mogel računati boljše in previdnejše, toda kaj se hoče, ko vedno obvelja staro reklo, da računni brez krčmarja vedno ne obveljajo. Na Balkanu so Nemci dvigali velike uspehe, tam spodaj so bile odstranjene vse nevarnosti, Nemčija in Turčija sta bili zvezani, Turke je prišel zopet na noge z nemško pomočjo. Celo Avstrija se je takrat precej dobro reorganizirala in pričela z ofenzivo proti beneskim pokrajinam.

Takrat — v januarju, 1916 — je bila samo Francija na razmeroma dobrih vojaških nogah. Lahko se reče, da je bila Francija takrat najmočnejša med zavezniki. Toraj, treba je bilo streti Francijo. Ako bi bila Francija strta, potem, ako bi bil del Italije v avstrijskih rokah, potem bi bila nemška zmaga skoro sigurna.

Za Nemčijo je izgledalo vse dobro, skoro vse je bilo tako, kot je bilo pred bitko pri Marni, le Francija je bila nekoliko pripravljena na odbijanje napadov kot je bila takrat. Na to se Nemci niso posebno ozirali. Nemci so mislili, da se jih bodo Francozi, ki se bodo zavedali, da jim ne more nihče pomagati, tako vstrašili, da se bodo Nemcem prodali in nato sklenili mir.

Napaka Nemčije.

Kot rečeno, računali so dobro, da ne bi mogli nihče boljše, toda vseeno je Nemčija napravila velikansko zmoto kot bi jo lahko vsak. Napoleon se je bil tudi zmotil, kljub temu, da je dobro računl. On je svoje sovražnike premalo cenil, česar posledica je bila njegov poraz pri Waterloo.

Nemčija je tudi preizkušila računala Francoze, ona jih je računala preizkušila, kar se tiče njihove morale in njihovega števila. Poraz Nemčije sicer ni tako hud in s takimi hudimi posledicami kot je bil Napoleonov, toda poraz je velik in ima lahko še posledice, ki ravno ne bodo ugodne za Nemčijo.

Znano je, da so bili takrat v Nemčiji glasovi, kot so bili glasovi v Napoleonovem štabu, ki so bili svarilni. Znano je, da je bil eden teh glasov Hindenburgov, ki je zdaj nemški vrhovni poveljnik. Toda nemški generalni štab in nemško ljudstvo je bilo takrat tako prepričano, da je Francija zelo izčrpana, da so takoj pričeli z delom, in kajzer je vse skupaj gotovo odobral, kajti tudi on je bil prepričan, da bo uspeh nemških armad pri Verdunu uspešen; da je vse to odobral, je pripisovali še bolj temu, ko je generalni štab odločil njegovega sina, da bo poveljeval, češ, — si je mislil — s to zmago bo hohenzollernsko ime zopet zaslovelo med nemškim narodom in zopet bomo na nekoliko višji distanci.

Ko se je 21. februarja pričela bitka pred Verdunom, so imeli Nemci pred Verdunom nakopičenih nič manj kot 3,000 topov vsakovrstnega kalibra. Tisti dan je imel nemški prestolonaslednik 300,000 vojakov, najboljših mož, kar jih je imela takrat še nemška armada na razpolago. In pred seboj je ta nemška vojska moč imela le okoli 80,000 francoskih vojakov, ki se niso mogli nikakor primerjati nemških. Zadaž za francosko fronto ni bilo težkar-tilerije, ki bi se mogle kosati z nemško. Prva črta francoskih utrd je bila dobra, toda zadaj so bile pa druge slabe, kajti Francozi so se vedno zanašali na stalne močnejše trdnjave, ki so stražile Verdun.

Vsak nemški napad je prišel Francozom kot nekaj grozen udarce, po katerem so mislili Nemci: še par jih bo treba — pa Francozi bodo gotovi.

Prvi trije dnevi.

Še zdaj ne vemo, kaj se je pravzaprav zgodilo tiste tri dni, ki so sledili 21. februarju. Gotovo je, da so tam umirali oni oddelki, ki so se nahajali tam, ter držali postojanke, dokler niso prišli oja-

čenja. Nemci niso mogli pred Verdunom tako napredovati kot so proti Rusom. Francoska verunska fronta ni bila prve tri dni organizirana, takrat ni Verdun branila mogočna organizacija, temveč le junaštvo par desetstisočev francoskih vojakov, francoskih častnikov, ki so spredaj svojih vojakov umirali.

Častniki, ki so se tiste dni mudili na verdunski fronti, so pisali, da so šli takrat vsi francoski vojaki, ki so se nahajali pred Verdunom, s prepričanjem, da grejo v gotovo smrt, ko so morali iz zakopov, da so odbijali napad, da so vprizorili protinapad itd. Francoski vojaki, ki so takrat umirali, niso drugega dosegli, kot le za nekaj časa preprečili, da niso Nemci drli naprej kot so si mislili.

Toda to so preprečili le začasno, Nemci so pričeli pometati Francoze in pričeli so padati prve trdnjave. Prva je padla trdnjava Douaumont, iz katere so že lahko gledali na goreče in kadeče se mesto Verdun, na svoj cilj, o katerem so pričeli takoj kienkati po svetu, da bo padlo.

Takrat so tudi govorili, da bo trdnjava Vaux v par dneh padla, toda v resnici so jo potem zavzeli šele po štirih mesecih, kljub temu, da je trdnjava Vaux komaj eno miljo naprej od Douaumonta.

Takrat je vsak, ki je količkaj simpatiziral z zavezniki, bil v strahu, da bodo Francozi, ako jim bodo Nemci vzeli Verdun — in le malo jih je bilo, ki so dvomili —, pričeli z Nemčijo sklepati mir, česar posledica bi bila popolna nemška zmaga.

Takrat se je pričel boj v notranjosti Francije, boj med francoskimi vojaškimi poveljniki in francoskimi državniki. Prvi so rekli, da je Verdun z vojaškega stališča brez vrednosti, rekli so, da ni vredni niti enega moža, toda nasprotno so pa državniki vstrajali na tem, da se Verdun ne sme predati, ker s tem bi padla francoska morala na najnižjo stopinjo; rekli so, da Verdun ne sme pasti, temveč, da mora ostati v rokah Francozov, kar potem bo francoska morala postala še višja kot je. Državniki so videli takrat bolj jasno kot vojaški poveljniki; prvi so vedeli, da bo predajo Verduna vsak smatral — v Nemčiji, v Franciji in po celim svetu — za velik poraz Francije.

In končno je državnik dobil zmago nad vojaškim poveljnikom — Briand nad Joffrejem. Generala Castelnau in Petain sta šla pred Verdun in prevzela poveljstva; Castelnau, ki je v avgustu, 1914, rešil Naney, in Petain, ki je v septembru, 1915, prodrl nemške črte pri Champagne.

Boji.

Zatem so se pričeli vršiti obupni boji. Nemci so se zaganjali z vso ljutostjo, Francozi niso z nič manjšo odbijali napade.

O podrobnostih bojev se ne iz-

plača govoriti, izpregovorimo le še o velikanskih izgubah, ki sta jih imeli obe strani.

Pisalo se je in menda je res, da so izgubili Nemci pred Verdunom pol milijona vojakov: mogoče jih Francozi niso veliko manj, toda najbrže manj so jih.

Pol milijona Nemcev je padlo, toda Verduna le niso imeli, medtem se je pričela cela stvar pa se drugače razvijati. Rusi so pričeli pričetkom junija napadati, potem je prišla še Rumunija v vojno itd.

Nemci so morali opustiti Verdun, kajti treba jim je bilo drugod agnald.

Zadnje poglavje.

Koncem oktobra so videli Francozi priložnost in so vdarili ter spodili Nemce v teku treh dni iz trdnjave Vaux, kakor tudi iz drugih, ki so bile pred to trdnjavo.

To je vsekakor zadnje poglavje verdunske tragedije.

Ali so pa Nemci pri tem sploh kaj dosegli? Nekateri trdijo, da so pomorili malo manj kot pol milijona Francozov, toda tega nimenja nikakor ne moremo podpirati, kajti gotovo je, da niso s tem popolnoma nič dosegli, ako so pomorili pol milijona Francozov in samo ravnotoliko vojakov izgubili.

Priznanje se mora dati Francozom, da se niso pustili streti velikanski nemški armadi.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Zalostnim sreem naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem, da mi je nenadoma umrla soproga

ANTONIJA.

Vzrok ponestreeen porod. Zapa-stila je tukaj mene zalujočega moža in troje nedoraslih otrok, dva brata in dve sestri, v stari domovini pa eno hčerko, mater, enega brata in eno sestro.

Pokojna je prišla v Združene države pred šestimi leti, in sicer iz Leškega Potoka, rojena je bila v Srednji vasi in omožena pa na Travniku.

Tempotom se najtopleje zahvaljujem društvu št. 132 S. N. P. J., ker mi je pristopilo na pomoč v žalostnih urah ter v polnem številu spremilo najko k večnemu počitku. Nadalje se zahvaljujem vsem darovalcem za krasne vence. Naj ostane vsem v dobrem spominu in bodi ji lahka tuja gruda!

Zalujoči ostali:

John Mikolič, soprog.

John, Angela in Frank, otroci.

Anten in John Vesel, brata.

Pepa, omožena Špeh,

Agata, omožena Lajkovič,

sestri.

Klein, Mont, Box 20.

(7-8-11)

Kaj je vojna?

Rojakom v Ameriki je znana vojna le iz časniških poročil, iz raznih opisov in pripovedovanj, v resnici je pa ne poznajo in niti ne slutijo, kakšne so njene grozote.

Največja zločinstva

kar jih pomni človeštvo, se izvršujejo zdaj v Evropi. Ljudje strdajo, trpe in umirajo ter zastoj čakajo rešitve.

"Boj proti boju"

to bi morala biti deviza vsakega človeka dvajsetega stoletja. Žal, da imajo še vedno največjo besodo vladarji in diplomati, ki po svoji volji delajo in ukrepejo, kar je

slabo za narod.

Med ameriškimi Slovenci bi ne smelo biti niti enega, ki bi ne bral knjige slavne pisateljice Berte Suttnerjeve

"Doli z orožjem!"

Knjig imamo le še malo v zalogi in zato naj jo vsak, ki jo hoče imeti, čimprej naroči. — Stane 50 centov.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

7. - Mi in Srbi.

Dr. BOGUMIL VOŠNJAK.

Pišem te vrste v dneh strašnega ponižanja srbske države. V Belgradu gospodujejo Nemci, v Nišu in Skoplju Nemci in Bolgari. Najstrašnejše se je zgodilo, najgroznejša usoda, ki more zadeti kak narod.

Srbski narod nima več srbske zemlje. Sredi zime so zapodili nemški vojniki srbske žene, otroke in starce v kraje divje Albanije in kršne Črne gore. Ves narod je brez domovine. Take tragedije ni še videl človeški rod.

V letu, v katerem se je prelivalo toliko človeške krvi, smo izgubili smisel za sentimentalnost. Pa to strašno trpljenje in umiranje ob Donavi in Moravi nam gane sree. Ipak je meso našega mesa kri naše krvi vse to kar gine v gorah Albanije.

Ali ni v takih dneh pogled v preteklost zastrt od one senzacije, ki se odigrava pred našimi očmi?

Pa ravno v dneh največje narodne bede je beseda o bodočnosti na pravem mestu. Samo vztrajni narodi so silni. Ni treba, da je narod ne inteligenten, ne delaven, a treba, da je vztrajen, in vrata bodočnosti so mu odprta.

Angleži niso ne bistri, ne delavni, ampak priporili so si svetovno carstvo jedino z železno vztrajnostjo, s katero so zasledovali svoje državne smote.

Bil bi zločin na naši bodočnosti, ako bi se po katastrofi vdajali resignaciji. Treba je nadaljevati pot, kakor da bi se ne bilo zgodilo prav nič.

Govoril sem o ponižanju srbske države. Beseda ni prava. Nikdar ni stalo srbstvo in z njim jugoslovansko v svetlejši luči pred Evropo, kot v dneh, ko so Nemci, Turki, Madžari in Bolgari približili srbski narod na križ trpljenja in zveličanja.

Vprašam se, ali ni bilo tega velikega trpljenja, da je zapadna Evropa videla jugoslovanski problem v celi svoji velikosti in važnosti in da je spoznala celi svoj smrtni greh. Ko je bil zavzet Belgrad, je bil zadet britanski imperij v svoje najbolj občutne živce. Cesta je bila odprta Nemčiji, preko srbskega mrliča v Carigrad, v Bagdad in v Indijo. Prvič so se zavedali Angleži, da nima jugoslovansko vprašanje prav nič lokalnega značaja.

Pa vrtno se k pravemu našemu predmetu. Baviti se imamo najprej z vprašanjem, kake stike so imeli Slovenci doslej s Srbi.

Med Slovenci in Srbi so bili Hrvati. Slovenci smo spoznavali jugoslovansko skoraj doslej vedno v luči hrvatstva. Nastala so radi tega nesporazumjenja, ki so pri nas bila edino v korist omejenemu samoslovstvu. Ne pozabljam nikdar pravega zgodovinskega dejstva, da je bila Hrvatska po l. 1861. v očetni dekadenci. V sabotih l. 1860 in 1861 je bila Hrvatska polna občudovanja vredne politične energije in v ognjevitem rodoljubnem zanosu, ki je bil v svojem jedru že jugoslovanski. Pa nagodba l. 1868 je strla moč Hrvatstva. Ostala sta sicer Hrvatoma dva velika politična moča, kakršnih Slovenci niso imeli nikdar. Štrossmajer in Starčević. Pa kako je bila Hrvatska zaslužena Ogrski, sramotno izdana od Avstrije, je bil genij, tih deveh velikih Hrvatov podoben zeleni večno sveži oljki sredi opustošenega vinograda.

Štrossmajer je gotovo silno pospeševal hrvatsko kulturo in s svojim toplim jugoslovanstvom pripravljaval stvarjanje nacije. Mogel je zaleteti v Belovaru Franju Josipu v obraz ponosno besedo: — Moja vest je čista, — ko mu je ta očital, da dela protidržavniško politiko. Pa vse to ni moglo rešiti Hrvatske pred političnim propadanjem.

Starčević je bil gotovo prvi naš politični pisatelj, bil je velik značaj, pa njegovo ekstravagantno umevanje jugoslovanstva je bilo do najnovejšega časa v kvar sporazumu med Hrvati in Srbi ter je sejal najstrupenejšo mržnjo. V politični atmosferi hrvatstva sedemdesetih in osemdesetih let je bil Starčević obsojen k neplodni opoziciji.

Oba sta bila politična duha, ki bi krčila narodu novo pot v dneh velikih odločitev.

Tako so bili Slovenci, Hrvati in Srbi v preteklih desetletjih brez pravega narodnega skupnega vodstva. Vsak je šel svojo pot. Štrossmajer je imel gotovo pred očmi idealni smoter, da bi bili Hrvati nekaki voditelji jugoslovanstva, pa brez politične moči je bila ta naloga neizvedljiva.

Onostran Drine in Save so vladali Obrenovići, in s svojo avstro-filsko politiko v službi Dunaja in Pešte strašno škodovali Srbiji. Tak korumpirana Srbija, gospodarsko povsem odvisna od Avstrije in Madžarov je bila nesposobna, da se postavi na čelo jugoslovanstva. Pač je stal proti Milanu Obrenoviću radikalna opozicija, pa kralj je zasledoval njene voditelje z orientalsko krutostjo.

Radikalci so bili prijatelji Rusije in iskali rešitev Srbije v borbi proti Avstriji. Pa na povelje Dunaja ni smela ta stranka nikdar priti do veljave in inženir Pašić je moral v pragmatizmo. Ječa in prognanstvo, to je bila usoda radikalnih prvoboriteljev.

Tako je prišlo dvajseto stoletje in jugoslovanstvo je bilo kakor na mrtvi točki. Ko je prišel glas o umorstvu kralja Aleksandra, je pač malokdo slutil, da pride do popolnega preobrata glede odnosov med Slovenci, Hrvati in Srbi.

Dinastija Karadjordjevičev je od samega početka smatrala Srbijo za Pijemont Jugoslovanstva. Pri kronanju kralja Petra je bila zastopana v velikem številu slovenska omladina. Prišel se je prepoved srbstva in z njim prepoved jugoslovanske misli.

S Srbi žalibog nismo Slovenci imeli potrebne geografske kontinuitete. Med nami in Srbi ni bilo skoraj nikdar neposrednih stikov. Razdvajal nas je verski moment, rimsko katoličanstvo in avstrijstvo, pa v narodni duši obeh več jugoslovanstva najdemo mnogo sorodnih črt.

Kakor mora leži danes na Hrvatih, njih historično-fevdalna preteklost. Hrvatsko javno mnenje se vedno ni povsem prešinjeno z demokratskim duhom. Globoko se je zajedel v inteligenco duh stanovskih predsodkov birokratskega sitničarstva, razredne mržnje. Demokracija ni še našla v Hrvatih svojega pravega doma.

Kako povsem drugače v Srbiji in na Slovenskem. Tu kakor tam ni plemstva in vsi razredi imajo enak pristop v javno življenje. Ni tradicij, ki zastrupljajo politične razmere v sedanosti. Vsi sloji so prešinjani od misli, da je demokracija enakost pravi predpogoj vsakega socialnega napredka. Na Slovenskem je imel žal stari liberalizem vsled uplata nazadnjaških malomeščanskih elementov dokaj nedemokratskih črt, vendar ni bil njegov tpliv tak, da bi izpremenil demokratsko družabno strukturo slovenstva. Ne smemo tudi nikdar pozabiti, da je imela slovenska demokracija v avstrijstvu svojega najljubšega načelnega nasprotnika. Ako bo po vojni zavladal novi režim ni dvoma, da bo zavladala na Slovenskem popolna demokracija.

V nekem oziru smo si Slovenci in Srbi bližji ko Hrvati nam in Srbom. In to je glede gospodarstva. Slovenci in Srbi so živeli gospodarskega napredka. Čudimo se vsem prijetnim črtam hrvatskega značaja, pa sodobna zgodovina Hrvatske nam kaže, kako si sposoben narod izpodkoplje temelje svojega gospodarskega bitja.

Hrvati niso gospodarski narod. Njih prvi možje so vedno zapostavljali gospodarska vprašanja.

Ko se je l. 1868 sklepala hrvatsko-ogrsko nagodba, so hrvatski politiki povsem zanemarjali gospodarsko stran. Da je nagodba brez finančne samostalnosti nič vredna, tega niso Hrvati umeli l. 1868. Seve ne smemo pozabiti, da ne bi bila Ogrska dala Hrvatoma nikdar finančne avtonomije. Morali bi si jo oni sami uzeti, za to so pa bili preslabi. V desetletjih, ki so sledila nagodbi, so Hrvati postavljali v prvo vrsto strogo državno-pravna vprašanja. V Hrvatski je filozofski duh bil vedno silen. Tako po odvetniško so umevali vso na-

rodno borbo. To je prokletstvo njih preteklosti, njih državnega prava. Prevzeli so ga od svojih madžarskih sosedov. Deak ni nič manj fiskalno mislil, ko glavni parlamentarec Hrvatske v letih, ko se je sklepala nagodba. Na vseh koncih in krajih se je videla posledica tega zanemarjanja gospodarskega dela. Židovstvo je našlo na Hrvatskem svoj pravi raj.

Slovenci in Srbi so bili v tem oziru bolj pametni. Prvi so si snovali svoje zdravo združništvo in gospodarski napredek je bil že precej dovoljen, ako pomislimo, kako trdo nas je držala nemška pest. Na gospodarskem polju sicer ni bilo pri Slovencih vse zlato, kar se sveti. Poljedelstvo je vidno propadalo in izseljevanje je jemalo slovenskemu gospodarstvu najboljše sile. Pa slovensko bedo je bolj pripisati obči gospodarski propasti Avstrije, ki je bila pred početkom svetovne vojne povsem jasna činjenica, kot pa nesposobnosti Slovencev, kar se tiče gospodarske organizacije. Kdor pozna dobro Slovence, mora biti prepričan, da bodo Slovenci odlični gospodarski organizatorji, brž ko nastopijo normalni časi in bo zagotovljena politična eksistencija Slovencev.

Tudi Srbi so pravi gospodarski živeli. Oni so rojeni trgovci. — Njih domovina je bila pred svetovno vojno bogata in angleški pisatelji so imenovali nekatere dele Srbije evropsko Mesopotamijo. Kakor je bil avstrijski režim ceklja gospodarskemu napredku Slovencev, tako je isti režim hotel držati Srbijo v sramotnem hlapčevstvu. Avstro-Ogrska ni hotela puščati Srbije do morja, s carinskimi tarifami ji je hotela zaviti vrat.

Nikdar se pa gospodarske sposobnosti Srbov niso pokazale v sijajnejši luči kot v dneh carinske vojne z Avstro-Ogrsko. Srbija ni mogla več izvažati živine v Avstro-Ogrsko. Pa na veliko začudenje dunajskih in peštanskih dvornih svetnikov je našel srbski vol in prašič skoraj svoj pot na svetovni trg. V kratkem času so bili po iniciativi tedanjega trgovskega ministra Koste Stojanovića odprti za srbski izvoz novi trgi v Italiji, Franciji in Egiptu.

Ta gospodarski čin je dal Srbiji pravo vero v sebe in obenem je pa kazal, kake važnosti je za Srbijo vardarska dolina in Solun. Avstrije in Madžari so pri celi stvari grdo pogoreli in iz carinske vojne je izšla Srbija zmagonosna.

To je bil značilen in dober preludij k prvi balkanski vojni. Velikih gospodarskih sposobnosti Srbov ne bo mogla izbrisati ne svetovna vojna, ne balkanska katastrofa l. 1915.

Ako gledamo na sorodne črte pri Slovencih in Srbih, nikar ne smemo pozabiti to, kar nas loči. Slovenci smo bili pod nemškim, Srbi pod turškim robstvom. To kakor ono je pustilo težko izbrisljive znake. Slovenci se moramo nekoliko pobalkaniti, uramo postati bolj pristni Jugoslavlani, dočim se morajo Srbi otresti sledov vsega onega, kar jim je žalostna dedščina turškega gospodarstva.

Tu kakor tam so bili tudi vplivi merodajni. Teh se moramo osvoboditi. Slovenska nesamostojnost je pustila vidne znake v naši politični psihologiji. Nemški režim in vsak način ni bila šola za moško politično samozavest. Avstrijski absolutizem seve ne bi mogel nikdar ustvariti onega dovršenega političnega tipa, kakor ga predstavlja pod solncem angleške svobode zrastle Kanadijance, Avstralijance in Južni Amerikance. Kako samozavestno in pogumno hodijo ti kolonisti po svetu povsem drugače ko ponižni Slovenci.

Šumadijance, ki si je sam iztesal svoj politični dom — in mu je bil to podarjen kakor Bulgaru. — ima povsem drugo politično zavest kot Slovence, kojemu so vedno tujei krojili pravo in vlado. — Srbski politični temperament je povsem drugi kot slovenski. Srba politični duh je živ in ustvarjajoč. Pa jedino velika pogreška je žalostna dedščina turškega gospodarstva.

Slovenci so med Jugoslavlani najboljši organizatorji. Svetovna vojna nas uči, kakšega pomena je organizacija. Nemci nikdar ne bi dosegli svojih vojaških uspehov, ako ne bi v tem oziru tako prekašali svojih nasprotnikov. Organizacija, ta bo po vojni krilata beseda. Ne samo red, ampak tudi organizacija je močnega brez pedanterije. Švicarski red nam je v tem oziru dober vzor.

Smatram Srbe za ednega najspoštovanejših narodov. Njih življenska sila, njih vitalnost je občudovanja vredna. Njih bistrost in inteligence je mnogo večja od onih narodov, koji vladajo svet.

Samo nekaj jim manjka v neverjetni meri, in to je dar organizacije. Radi tega trdim, da brez Slovencev ne bo močne in dobro urejene jugoslovanske države, ker bo manjkala organizatorični živeli.

Vsi oni angleški pisatelji, ki še danes tako mačehovski postopajo s Slovenci, si niso v svesti, kako se nam škodujejo Srbom samim. Ti gospodje še vedno ne umevajoči jugoslovanskega problema, ne vedo, kaj pomenja slovenski značaj za bodočo jugoslovansko zajednico. — Srbski značaj nima vrlin, kojih ima slovenski, slovenski ne onih, koje ima srbski. Pa oba značaja se izvrstno popolnjujeta. To je kakor v zakonu, kjer treba nekoliko različnih značajev, da je zakon srečen.

V tujini živeli vidimo šele kako smo si blizu. Kako nam je tu naprimer angleški humor, kot pravi plod angleškega duha. Pa Angleži kljub temu, da so narod zasebe, kakor malokateri drug živijo v Kanadi skupaj v isti državi s Francozi, v Južni Afriki pa z Nizozemci. Mi pa Jugoslavlani, ki nas ločijo samo grehi in prokletstva preteklosti, bi naj tirali smešen separatizem?

Povrh ne smemo pozabiti važne činjenice. Slovenci in Srbi smo v začetkih svojega družabnega in socialnega razvoja. Nič se še ni pri nas ustaljenega, nič okorelega, nič neizpremenljivega. V taki družbi so izpremembe narodne duše stokrat lažje, kot pri velikih narodih zapadne Evrope, kjer je današnje stanje plod stoletnega razvoja. Ustvarjati nove temelje našemu življenju je pri nas stokrat lažje, kot v starih državah, kjer sin podeduje po očetu mišljenja rutino in tradicije.

Nikdo nima boljšega mnenja o Srbih nego Amerikanci, ki so potovali po Srbiji. Vsi hvalijo srbskega kmeta v navdušenih besedah. Zdi se, kakor da oni vidijo v srbski in jugoslovanski demokraciji sličen svobodoljubni pojav, kakoršen je njih lastno politično življenje.

Ako bo v prihodnosti prišlo do nesporazumljenj med Slovenci in Srbi, treba bo to pripisati v prvi vrsti temu, da se še ne poznamo dovolj.

Veliki svetovni dogodki so prišli tako brzo, da ni bilo časa, da bi se spoznala naša inteligence s srbsko, naš kmet s srbskim. Pa ni tudi izključeno, da nas čaka ugodno iznenadenje. Videli bomo, kako lepo se bo sporazumel naš in srbski kmet. Oba bosta spoznala, da sta istega naroda sina. Morebiti bo prej prišlo do splošnega združnje, nego si sami mislimo.

In dober pomočnik pri tem bo doba po svetovni vojni, ko bo vse v preobraževanju in ko bo splošni duh časa pospeševal evolucijo zadnje velike evropske nacije, jugoslovanske.

Daj Bog, da se naše besede uresniči!

Historija hiše.

Ivan Lah.

(Konec.)

„Vidite, takrat sem bil res žalgal gozd, kajti peklo me je, da me je zapustila. Ona je bila izgrala gozd, in jaz sem ji to dovolil. In ko je zaigrala, je šla, kaj vem s kom... Naj gre s komur čem. Takrat mi je bilo res, kot da me žge. Zdaj vidim, da je bila neumnost, kot je neumnost vse, če se sploh z akaj ženemo v življenje, in si delamo nepotrebno žalost, kajti vse mine.“

Žažel je zopet peti in s palico prijetno življenje ni delajo samo

linavci in ljudje, ki se ponižujejo. Prosi me za desetak in ti ga dam, ali ga pa zahtevaj, dam ti ga še rajši ter občudujem tvojo pogum. So pa ljudje, ki se vedno plazijo in prosijo... Takrat torej sem bil zakuril gozd. Nikdar nisem še imel večjega užitka na svetu. Prišla mi je namreč nekota misel in nikdar ni še nič z večjo težavo ležalo na moji duši kot tista misel.

Mislil sem, da jo vsi bero iz oči, in ni hotela iti z glave, dokler se ni uresničila. Zato sem moral zažgati gozd. Kako je to odleglo! Kako je bilo lahko pri sreč, ko je ves prestrašen zažvižgal kragulj nad gozdom, kot da še ni videl takega! Sfrfotali so ptičji z dreves in vervece so plabile na vrhove. Užitek je bil to brez primere. Vse to se mi je sanjalo že prej, vse je šlo že v mislih tako, kot je imelo biti v resnici, kako bo zatrepalo drevje, kako se bo vse borilo z ognjem. Zato sem zakuril na več krajih, da bi bil užitek tem večji. In zatrepal je gozd, in vervece niso znale kam. To so se začudile vrane na smrekah.

Podlasico sem videl, ki je skočila naravnost v ogenj, in nisem ga imel večjega veselja čez to; tudi to sem že prej mislil. Osmoliti se ji je rep, zvila se je in skočila neumnica drugič nazaj; zaplesala je, in jo je obšlo; dvakrat je skočila iz dima in se je zarila v zemljo, in ogenj jo je zakril. Mnogo veselja sem imel ti isti trenotek. Nekdo je zavpil v gozdu, in takrat sem se spomnil, da je to ljudem neprijetno in da vidijo tu mojo misel, za katero sem se bal, da jo beru z obrazov.

Zato sem zbežal. Ponoči sem hotel videti košice zgorelih živali in osmojena, ožgana drevesca. Takrat so me zgrabili. Danes ne vem, če bi pobil dva, takrat sem jih. In potem so me vodili iz bližine v jetnišnico in spenazaj, ker niso vedeli, kaj bi storili z menoj.

Povsod je bilo zanimivo. Potem so me izpustili. Pogledal sem svice prave strani, zato sem zdaj tako zadovoljen. Ni se mi godilo slabo in tudi zdaj mi je dobro. Baba pa mislim, da živi nekje na Ogrskem. Nekoč mi je celo neki tepec pisal o nji, češ da je njena ime celo v časopisih. Videl sem dosti sveta in zdaj se mi najbolj ljubi živeti tako. Samo se konjička si kupim in mali voz, pa bom kosil in vozil. Zelo se mi dopade, ko pelja kmet zvečer s konjičkom z njive domov.

Jelševina je zame prevelika. Žažel bi gospodarstvo, pa da preveč skrbi. — Vse je tako zaradi ženske... Ko bi bile ženske drugačne, ne bi bilo tako. Če mi pade v glavo, da začnem življenje, ki ga drugi nazivajo za pametno, še ni izključeno, da bom prav bogat kmet. Zelo se mi to dopade: ponosen, bogat kmet z lepim parom konj, to je nekaj lepega. Greste z menoj na Jelševino?

„Grem, zakaj ne; moram skoraj mimo.“

„Dal bi vam voz, ko bi ga imel. No, na Jelševini ni nikogar doma. Grem z vami v trg, bova pila kapljico dobrega.“

„Hvala, jaz pojdem domov.“

„No, jaz še ne grem.“ Zapel je zopet pesem. Šla sva tako po cesti.

„Zelo lepo je tu življenje.“ je začel, „zato sem prišel nazaj. Sicer bi bilo komu neprijetno, pravijo, da kažejo s prestom za človekom. Meni je to vseeno. Včasih sem gledal na ljudi, kaj me ne brigajo. Vsak naj živi po svoje, kaj bi gledal druge.“

Jaz nikogar ne opazujem in dam vsakemu prav — gotovo je tako po njegovi pameti, pamet pa je neumna ali pa pametna.“

Oddaleč se je pokazala Jelševina.

„Ej, Bog te živi, Jelševina!“ je rekel veselo. „Morda bom res postal kmet. Kake čase jaz pomnim tukaj ob Jelševini? Vse je proč. Zelo dobro se mi zdi, kadar na to pomislim, kajti zdaj sem zelo zadovoljen. Menda sem poseben človek. Našel sem v Ameriki človeka, ki je popolnoma kot jaz. Igrala sva skupaj in se stepala do grdega. Odpeljali so naju, in sva se drug drugemu smejala ter se prijazno klicala po imenu. Tika-lja sva se prvo uro, ko sva se sešla. Imel je debel obraz. Takoj ko sem ga videl, mi je prišla misel kako bi bilo, ko bi mu vrzel celo skledo jedi v obraz. Povabil me je na večerjo, in ko sva jedla, sem mu vrzel celo skledo jedi v obraz. Menda mi je bilo usojeno. Potem sem bil miren. Zameril mi ni, obrisal se je, in potem sem mu povedal, zakaj je bilo to... Čud-

ni ljudje so na svetu, in čim več jih človek vidi, bolj je svobodoljub od njih in jih ne obsoja. O meni so tu slabo govorili; sodili so po svoje. Povedal sem vam, da se ne brigam za to, kaj ljudje govorijo. Vem, da ste slišali o meni. Skoraj vsak otrok je vedel. Pa kaj so vedeli? Hotel sem veselo živeti, kot se meni ljubi. — Morda prav iz kljubovanja do ljudi, Sicer niso slabi ljudje. Dolenji, lahko se živi med njimi, posebno kadar so veseli in pijo. Bil sem daleč po svetu in sem jih mnogo videl. V nekem hotelu sem trebil skupaj z debelim človekom. Ni imel, da bi plačal, in so ga hoteli zapoditi iz postelje. Ležal je tam zelo zadovoljno in govoril, da bo plačal jutraj. Niso ga pustili. Plačal sem zanj, ker je bil tako debel in je ležal tako zadovoljno. Povedal mi je potem vse. Ušel je pred ženo. Smilil se mi je. Pisala mu je, naj pride nazaj. Tudi otroci so bili podpisani v pismu. Po vseh listih s stala njena pisma nanj. Nekoč me je hotel okraštiti, zato sem ga zapodil od sebe, in je šel menda domov. Tako so ljudje.“

Prišla sva do Jelševine.

„Bog te živi, Jelševina!“ je rekel zopet. „Koliko je takega na Kranjskem. Zdaj bi se smejal jaz svoji babi, ko bi morala lepo na polje. Zelo lepo ji je stala kmečka obleka. Tako sem videl prvič v gledišču. V meni je bilo včasih mnogo pesnika. Celu nanjo sem pesmi delal. Tako sem videl prvič, in prišla mi je misel, kako bi bila lepa na polju z belimi ošpetlji, z ruto okoli vratu, zavaharji rokavi, in z belo rutico si briše pot. Ko bi hotela biti taka, bi jo jo vzel nazaj, in bi postal kmet na Jelševini.“

Pogledal je na hišo.

„Vse je zaprto, ni nikogar doma. Če se lotim, bom popravil vse, in še lepo življenje bo tu. Ko bi imel gospodinj, bi vas peljal gor, zdaj pa vas povabim v trg. — Igrati nimam s kom in potem mi je dolgčas. Bil sem znan igralec, celo v Monte Carlo sem bil. Pridušili so se mi tisti ljudje, zato sem jih pustil. Lepše je polezati v travo sredi polja.“

Bila sva na razpotju.

„Torej se vidiva še drugič“, je rekel. „jaz grem še pit“. Noč je bila lepa.

„Lahko noč“, je rekel.

„Lahko noč.“

In odšel je.

Obrnil se je na cesti in vpil:

„Ako bo kmalu kaj živega na Jelševini, me obiščite; morda bom začel.“

„Dobro.“

„Če pa ne, se dobro imejte.“

„Takisto.“

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 CORTLANDT ST. NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

	svezek	
Abecednik nemški	—25	Življenje trnjeva pot
Ahnov nemškoangleški tolmáč, vezan	—50	Življenje na avstr. dvoru ali Smrt cesarjeviča Rudolfa (Tragedija v Meyerlingu)
Cerkvena zgodovina	—70	
Poljedelstvo	—50	

RAZGLEDNICE:

Popolni nauk o čebelarstvu, vezan	\$1.00	Newyorike s svetlicami, humoristične, božične, novoletne in velikonočne, komad po ducat po	—03
Postrežba bolnikom	—20	Album mesta New Yorka s krasnimi slikami, mali	—35
Sadjevna v pogovorih	—25		
Slov-angleški in angl.-slov. slovar	—50		
Slov.-angl. in angl.-slov. var	1.50		
Trtna už in trtojeva	—40		
Učna živinoreja	—50		
Učni kmetovalci	—50		

ZEMLJEVIDI:

Veliki slovensko-angleški tolmáč	\$2.00	Zdrženih držav mali veliki	—10
SARAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:		Astrijako-Italijanska vojna mapa	—15
Doli s orožjem!	—50	Balkanskih držav	—15
Božični darovi	—15	Evrope	—15
Hubad, pripovedke, 1. in 2. svezek po	—20	Evrope, vezan	—50
Ilustrovani vodnik po Goranjem	—20	Vojna stenaka mapa	\$1.50
Leban, 100 berli	—20	Vojni atlas	—25
Na različnih potih	—20	Zemljevidi: New York, Colorado, Illinois, Kansas, Montana, Ohio, Pennsylvania, Minnesota, Wisconsin, Wyoming in West Virginia in vseh drugih držav po	—25
Ojetiki	—15		
Odvetniška tarifa	—20		
Pregovori, prilike, reki	—30		
Titanik	—30		
Trojka, povest	—50		
Vojna na Balkanu, 12. svez. \$1.85			
Zgodovina e. in k. pošpolka št. 17 s slikami	—50		
Zgodovina slov. naroda 5.			

OPOMBA: Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici, ali poštni iz manjnih. Poštne je pri vsaki knjigi 5 y.

Jugoslavanska

Katoli. Jednosta

Inkorporirana dne 24. januara 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way on Elm St. East

Podpredsednik: ALOIS BALANT, Box 108, Pearl Ave. Kenna

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Kaznjik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Kaznjik: LOUIS COSTELLO, Box 588, Salda, Coja.

VREHOVNI ZDRAVNIKI:

Dr. MARTIN IVRO, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MRS. EUNICE, 421 - 7th St., Calumet, Mich.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308 - 6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MEETEL, od društva sv. Cirila in Metoda, 807, 2

Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Sreca Jesusa, 807, 2, Ely, Minn.

JOHN GRAHEK, st. od društva Slovencev, 807, 114, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tiskajoči se uradnih radov, kakor tudi denarne
sposiljave, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse p
tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov ni naj bo
odpisano.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA"

Cela Avstrija hrepeni po miru.

Iz Londona se brzojavim po
tom poročila, da je D. Thomas Cur
tin, Amerikanec, ki se vrača iz
Nemčije v Ameriko, napisal za
londonski "Times" članek "The
Austrians; a War Weary People",
v katerem opisuje žalostne razme
re v Avstriji, kjer se je daljša
mudil in videl vse na svoje oči.

On piše na nekih mestih:
"Pred dvema letoma se mi je
v Londonu pripovedovalo, da je
razpad Avstrije blizu. Avstrija
danes grozovito trpi, ona ima že
dovolj vojne, toda nisem videl no
benega znamenja, da bi se kaj ta
koga zgodilo.

"Kar se tiče hrane so v Avstriji
razmere veliko slabše kot v Nem
čiji. Dunaj nima toliko zalog hrane
kot Berlin, toda bogati sloji
tudi na Dunaju ne trpe nobenega
pomanjkanja, lastniki posestev in
hiš žive kot so živel vedno, toda
v nepopisni bedi morajo živeti
revnejši sloji.

"Glavno vprašanje, o katerem
se razpravlja, je vprašanje o hrani.
Na Dunaju so vsak teden trije
dnevi, na katere se ne sme zivati
mesa, medtem sta pa v Budapešti
samo dva. Mese se večkrat sploh
ne more dobiti in cene so veliko
višje kot v Nemčiji, in v Avstriji
veliko bolj primanjkuje masti kot
v Nemčiji.

"Na ljudstva so prišli velikani
ski davki, poleg tega so pa še ta
ke odredbe, ki povzročajo veliko
vzdihovalje. Avstrijska ljudstva
se zelo zgražajo nad nesramnostjo
in tiranstvom Nemčije, ki zahteva,
da ji Avstrija pošilja toliko in to
liko jaje, zelenjave in tako dalje,
— veliko več mora Nemčiji poslati
pa še Ogrska."

V svojem članku se Mr. Curtin
tudi spominja zadnjega pogovora,
ki ga je imel zastopnik dunajske
ga lista "Neue Freie Presse" z
načelnikom nemškega generalnega
štaba, s feldmaršalom von Hin
denburgom. On jem njenja, da je
Hindenburg dal to izjavo samo ra
ditega, da bi Avstrijeem Vil zopet
nekoliko poguma.

Na nekem drugem mestu potem
nadaljuje:
"Socialni demokrati in tudi ljud
stvo v splošnem se zaveda, da so
izgube veliko večje kot se uradno
poročila, kot vlada v uradnih poro
čilih pripozna.

"Avstrijska vlada ne poroča o
vseh izgubah, ki jih ima, toda
kljub temu, je javnosti znano, da
so izgube grozovite. Te izgube po
vzročajo velik srd, ki se skriva za
umetno živahnostjo in veselostjo
na Dunaju —"

Mr. Curtin dalje opisuje, kako
je vlada lovila po deželi kavčuk,
baker in usnje.

Najmanj eno tretino avstrijskih
zvonov je dobil v roke že škoda,

ki bi izdelal iz njih topove in mu
nicije. Centralne sile pravijo, da
imajo že toliko bakra v zalogah,
da jim ga ne more manjkati še
tri leta. Če je temu tako, bi jaz rad
vedel, zakaj so vzeli s strehe zbor
nice v Bremenu ves baker.

"Avstriji so zdaj popolnoma
pod komando Nemčije, vsled če
sar je skoro vsak Avstrijec pre
pričan, da smatra Nemčija Av
strijo za nižjo kot je ona sama, za
manj vredno.

"Nek ogrski poslanec mi je pri
povedoval, da bi Avstriji z vse
ljem odstopili Italijanom Južno
Tirolsko, ako bi jim Italijani pu
stili Trst.

"Znana stvar je, da nemški čast
niki ne pozdravljajo avstrijskih
častnikov, velikokrat se zgodi, da
nemški poročnik ne odzdravi av
strijskemu stotniku.

"Na Avstrijo je tekom te vojne
padlo največ najhujših udarcev
na je v resnici sita vojne. —"

Tako piše Amerikaneec.
Ako bi bila ta izjava prva te
vrste, bi ji najbrže ne vrjeli takoj
ko bi jo prebrali, toča danes nam
ta izjava le potrjuje, kar smo že
večkrat slišali iz bolj zanesljivih
ust. — iz ust naših rojakov, ki so
prišli kot ameriški državljani iz
stare domovine.

Avstrija je danes dobesedno naj
nižja dekla prusianizirane Nemčije
ust. — V Avstriji zapro človeka
ki vzdihne, češ, da je hudo obesi
jo ga, ako kako besedo preveč re
če. — pravijo, da je veleizdaja
lee.

V resnici je pa avstrijska vlada
veleizdajalka Avstrije. — Avstrija
je danes popolnoma v nemških
rokah, ker ni mogla vlada prepre
čiti, da se ne bi to zgodilo.

Dunajska vlada je danes tako
podrejena berlinski vladi, kot je
bila v normalnih časih podrejena
kaka deželna vlada dunajski. Av
strijski cesar je danes le še po
imenu vladar Avstrije, v resnici
jo pa vlada Viljem II.

Danes le še nemški častniki po
veljujejo avstrijskim armadam,
vsaj v važnejših zadevah. Avstrij
ski častniki so prišli ob veljavo.
Avstrija in Ogrska morati pod pri
stiskom nemške vlade pošiljati
Nemčiji hrano. Avstrija mora da
nes tako plesati kot v Berlinu ži
zgajo. Samostojne Avstrije danes
ni. — Pa naj ko dokaže, da samo
stojna Avstrija danes še obstoja.

Avstriji morajo Nemčiji pošil
jati hrano, nazaj dobijo pa Hin
denburgove besede.

Dobro tek!

Kako delajo republikanci proti Wilsonu.

Iz raznih krajev Pennsylvanije
so prišla poročila, da so kapitali
sti, pristasi republikanskega kan
didata Hughesa vkrenili razne ko
rake napram delavstvu, da bodo
vsi delavci-državlani volili zanj
in ne za Wilsona kot bi sicer.
O, svoboda!

Črnci se selijo iz Juga, da nadomeščajo bele delavce.

Od aprila preteklega leta se je
izselilo iz Juga 118.000 črncev, ki
so se potem naselili v Južni in Za
hodni Virginiji, Pensilvaniji, New
Yorku, New Jerseyu, Ohiju, Mis
souri-ju, Illinoisu, Michiganu in
Connecticutu ter pričeli tam delati.

Vsi ti črnci so zavzeli mesta, ki
so jih izpraznili tisoči de
lavcev, kateri so odšli v Evropo v
vojno, bodisi že pričetkom klanja
oziroma potem.

Iz Juga se je zdaj na Sever,
Vzhod in Zahod preselilo toliko
črncev, da so zdaj na Jugu kot n.
pr. v Georgiji, Floridi, Tennessee
in Alabami mnoge industrije v ne
varnosti, da prepadejo, ker ne bo
dostale dovolj delavcev.

Glavni vzroki, da se je toliko
črncev izselilo iz Juga v ostale de
le Združenih držav, so:

1. Pravica, katero imajo črnci,
da se selijo iz kraja v kraj, ako
vidijo, da so drugje boljše plače
kot pa tam, kjer so dotedaj delali.

2. Črnci imajo popolno pravico,
da se preselijo na Sever. Vzhod in
Zahod, kajti na Jugu ni toliko šot,
da bi se mogli vsi izobraževati.

3. Na Jugu se še dogajajo stva
ri, ki so v gotovih ozirom podobne
onim, ki so obstojale pred držav
ljansko vojno, namreč, da postop
no beli delodajalci s črnci veliko
slabše kot z belimi delavci, kljub
temu, da so postavili, ki dajajo čr
ncem iste pravice kot belim mo
žem.

4. Potem se pa črnci tudi za to
selijo, ker hočejo dobiti iste pri
ložnosti za napredek kot jih imajo
beli.

To so nekateri onih vzrokov, ki
dovajajo črnce do tega, da se se
lijo iz Juga na Sever. Vzhod in
Zahod, in ta je, da hočejo tu
črnci živati večje blaginje, da ho
čejo tudi črnci denar, s pomoč
jo katerega bodo prišli šele v ena
kopravnost z belimi državljani
Združenih držav.

Danes je na Jugu vse polno
agentov severnih kapitalistov, ka
terim primanjkuje belih delavcev,
ki vabijo zdaj črnce, da naj gredo
na Sever, kjer jih čakajo boljši
časi, kjer bodo več zaslužili, kjer
bodo našli svoje "prave prijate
lje."

Kot se glase poročila iz raznih
južnih držav je po celem Jugu ve
lik nemir med črnci in prideloval
cem bombaža proti velikanskim kri
za, ako bo šlo tako naprej. Pride
lovaleci bombaža se ne boje krize
še letos, kajti letos je tako slaba
letina, da najbrže ne bodo pogre
šali delavcev, kar letos je pridelal
slab, kajti je bilo veliko povodni
in drugih neugodnosti za bombaž.

Zadnje mesece je bilo veliko čr
ncev brez dela, ker je bila letina
tako neugodna, veliko črnih dru
žin je bilo brez centa, češar posle
lice so bile, da so se črnci takoj
odžvali severnim agentom, ki ho
čejo črnce spraviti na Sever, kjer
primanjkuje skoraj vsem industri
jam delavcev.

V naslednjem prinašamo nekaj
števil iz katerih je razvidno, v
koliki meri so se črnci izseljevali
iz Juga:

Iz Alabame	60,000
Iz Tennessee	22,000
Iz Floride	12,000
Iz Georgije	10,000
Iz Virginije	3,000
Iz North Caroline	2,000
Iz Kentucky-ja	3,000
Iz South Caroline	2,000
Iz Arkansasa	2,000
Iz Mississippija	2,000

Zračunalo se je, da je 95 odstot
kov teh črnih izseljencev iz Juga
moških.

Na Severu in Srednjem Zahodu
se je zadnje leto pojavilo tolikšno
pomanjkanje navadnih delavcev,
ki jih imenujejo Amerikanci kratko:
"labor", za jame, potem za razna
prekladanja na železnicah, da so
kapitalisti morali poslati po pomoč
na Jug, kjer so bili istočasno
zelo slabi časi.

Večina teh črncev opravlja zdaj
najtežja dela kar jih je v deželi,
zdaj opravljajo posle, ki so jih
imeli do pred kratkem v rokah
Italijani, Črnogorci, Rumunci, Grki
itd.

Izseljeniški biro delavskega de
partamenta je izdal poročilo, da je
šlo tekom fiskalnega leta 1915 in
1916 (od 1. julija 1915 pa do 31.
junija 1916) v Italijo 169,300 ita
lijanov, dalje se je pa vrnilo tudi
2170 Bolgarov, Srbov in Črnogor
cev, 1400 Rumuncov, 1000 Rusov
in 1600 Japoncev, katerih večji

del je opravljal najtežja dela v
Združenih državah.

Preteklo pomlad, ko je pričel
biznes na železnicah in pri raznih
prometarskih ter rudniških druž
bah cveteti, je pričelo kar naen
krat zelo primanjkovati navadnih
delavcev-težakov.

Ako se je prejšnje čase kaj slič
nega zgodilo, so ameriški kapita
listi poslali svoje agente v Evro
po in Azijo, največ na Balkan,
kjer so dobili dovolj delavcev, te
ga jim pa zdaj vsled vojne ni mo
goče storiti, vsled česar so se mo
rali obrniti na Jug.

To gibanje za izseljevanje čr
ncev iz Juga so pričele železniške
družbe, katerim je pričelo najprej
primanjkovati težakov.

Družbe so se takoj obrnile na
delavski departament, kjer jim je
kmalo potem delavski tajnik Wil
son predložil načrt, da bi se "de
lavci brez dela poslali v službe
brez delavcev." Takoj nato je bil
izdan okle na Florido in Georgi
jo, da se naj prično delavci seliti
na Sever, kjer je veliko dela, ako
hočejo delati.

Naznanjeno je bilo, da bodo žele
zniške družbe plačevale 22 cen
tov na uro, delalo se bo sedem dni
na teden ter da se bo črne delav
ce rabilo tudi za čezurno delo. Po
leg tega je bilo tudi v oklicu na
vedeno, da se bo takoj preskrbelo
črncem stanovanja in sicer v sta
rih železniških vozovih, ter da se
bo prodajalo črncem hrano po \$2
na teden.

Reklo se je črncem, da lahko
vsak močan in delaven črnce za
služi od \$70 do \$85 na mesec, ako
hoče delati pri Erie ali Pennsylv
vaniji železnici.

Novica, da potrebujejo na Se
veru delavcev se je takoj raznesla
po obeh državah med črnim pre
bivalstvom, naka so se pričeli
pripravljati na selitev, pa ne sa
mo oni, ki so bili brez dela, tem
več tudi drugi, ki so imeli delo.

Dogodilo se je, da so črni hla
pi na farmah peljali domov za go
spodarja pridelke in srečali na ce
sti karavano črnih izseljencev. —
Hlapec so pustili vozove in konje
ter pridelke na cesti ter se pridru
žili karavani, in hajd na Sever,
ne da bi tozadevno kaj obvestili
svoje delodajalce.

Vsled tega priseljavanja je bi
la prizadeta prve mesece vsa in
dustrija.

Isto, kar se je zgodilo v Floridi
in Georgiji, se je pričelo goditi tu
di v Alabami in Tennessee. Kmalu
se je potem to gibanje razširilo
tudi po drugih južnih državah in
se še vedno širi.

Širi se raditega, ker so mnogi
črnci, ki so se že pred enim letom
ali pozneje izselili na Sever, pisali
nazaj svojim znancem, da je tu
kaj na severu malo slabše kot v
nebesih, da se zaslužijo denarja kot
smeti itd., kajti črnce, ako ni raz
vaje, je z malim zadovoljen.

Nek črnce, po imenu John
Suggs, je pisal iz West Virginije
svojemu bratu v Georgiji:

"Dragi Tim: — Vse di se na pr
vi vlak in se odpelji v West Vir
ginijo. Mi delamo v rovi. Dobi
vamo 25c in brinjevega (gin) in
whisky-ja je kot vode. Tukaj nam
ljudje ne pravijo več "nigger"
(negro), temveč "mister". —"

Iz južnih krajev se glase poro
čila, da dobivajo vsi črnci taka pi
sma. Listi, ki zastopajo "črne"
interese vedno oglašajo, da se naj
črnci selijo na Sever.

To gibanje je bilo že popolno
ma v tiru in ni ga bilo več mogo
če vstaviti, ko so pričeli industrij
ci v Floridi in Georgiji odločno
protestirati, naka je delavski de
partament svojo kampanjo, da bi
spravil "delavce brez dela v služ
be brez delavcev", vstavil.

Oblasti so plačevale raznim čr
nim govornikom svoto denarja, da
so govorili na cestnih vogalih in
svarili črno prebivalstvo, da ne
gredo na Sever, češ, da jih hoče
jo tam le zlorabiti itd.

Potem so v mnogih mestih o
blasti agente za izseljevanje tako
obdavčile, da niso mogli uspešno
delovati, toda njihovo delo je bilo
potem, ko je bilo že vse v tiru,
nepotrebno, ker potem je šla in
še gre cela stvar sama naprej.

Razni črni govorniki so pa pred
mnogičem na cestah govorili, da
naj gredo na Sever, kazali so sli
ke hiš črncev v Chicagu, New
Yorku itd., pozivali so, da naj se
preselijo na Sever, ker tam bo
mogoče črnim otrokom pohajati
deset mesecev v šolo skupno z be
limi otroci, kjer se jim bo mogoče
toliko naučiti kot belim.

Beli delavci na Jugu se pa vse
le, da zapuščajo črnci delo ter se
selijo na Sever, češ, zdaj bo mo
goče nam boljše plačo dobiti, kaj
ti črnci so radi delali za veliko ni
žje plače kot beli, vsled česar so

Vsem materam.

The "KOPP'S BABY'S FRIEND CO."
katerih otroško zdravilo, "KOPP'S"
je obvarovalo smrti milijone otrok, ki
so trpeli na zaprtju, grizi, krčih, nespa
nju, pri dobivanju zob in drugih otroš
kih boleznih, so prejeli pred kratkim
sledenče pismo od

Mrs. Jacob,
Baltimore Md.

Dragi prijatelj:—
Z velikim veseljem vam pošiljam sliko
mojega deteta. Ne potrebujem reči niti
besede o vašem zdravilu za otroke: —
"KOPP'S". Znanost mojega deteta
pove vse. Dala sem ji "KOPP'S", ko je
bila stara en teden in ga rabim še
vedno z dobrim uspehom. Jaz svetujem
vsem materam, da rabijo vaše zdravilo.
Vaše zdravilo je napravilo, da je tako.

"KOPP'S", prijatelj otrok je napro
daj v vseh lekarnah po 25 in 50 centov
steklenica.

Ako ga ne dobite pri vašem lekarju,
pošljite nam en dolar in z obratno pošto
vam pošljemo dve steklenici po 50c.

Kopp's Baby's Friend Co.
York, Penna.

kapitalisti skoro izključno črnce
uslužbovali.

Policije v raznih južnih mestih
dobivajo vedno vprašanja o zna
čajih tamošnjih črncev, kajti obla
sti v severnih krajih, kjer so se
črnci naselili, so v strahu, da bo
veliko zločinov.

Policije na Jugu so v mnogih
slučajih naznanile, da je odšlo ve
liko črnih lopovov, za katere jim
ni popolnoma nič žal. V Pennsylv
vaniji se zdaj že dela na to, da bi
se sprejelo postavke, ki bi ovirale
črnce pri priseljavanju na Sever,
kajti boje, da se bodo pričeli go
diti kak zločini, kajti znano je,
da črnci niso ravno najpoštenejši
in najzornejši ljudje na svetu.

Indijaneec s 30,000 akri zemlje.

Domneva se, da je Louis Agard
najbogatejši Indijaneec na Severo
zapadu. On je lastnik 30,000 akrov
najbogatejše zemlje v South Da
koti in ima toliko živine, da sam
ne ve koliko.

Njega ne interesira posebno, ako
je žito po \$2 ali pa po \$10. Pač pa
je veliko bolj zainteresiran v ce
ne govede. On baje zaklada več
velikih klavnih v St. Paulu, Minn.
z živino.

On pravi, da se noče lotiti pri
delovanja žita, pravi, da ga le to
liko vseje, kolikor ga potrebuje
zase. On redi živino že sedem
dvajset let.

Država mu je pred sedemindvaj
setimi leti dala na razpolago ne
kaj zemlje, kjer je pričel takoj z
živorejo. V tem času si je napra
vil toliko denarja, da je počasi
nakupil toliko zemlje okoli sebe,
da jo ima danes, kot rečeno, okoli
30,000 akrov.

Kje se nahaja moj prijatelj AN
TON SPEHAR? Doma je iz
Dan pri Ložu. Prosim cenjene
rojake, če kdo ve za njegov na
slov, da ga mi naznani, ali naj
se pa sam javi svojem prijate
lju doma od ravnotam. — John
Mlakar, Box 45, Gaffney, Pa.

POTREBUJE SE GOZDARJE

za delati logse. Plača \$1.50 za ti
so čevljev, za klastro drv iz
spruce \$1.60 in ni potrebno nič
cepiti, za klastro na 10 col ceplje
nih drv pa \$1.75; na šit je plača
za rezati logse \$2.85, za drva pa
\$3.00 na 10 ur.

Joseph Jurca,
Box 579, Richwood, W. Va.

Kje je moj prijatelj ANTON
DOVGAN? Pred par tedni se
je odšel ženi in ker ni nič gla
su od njekjer, zato prosim, če
kdo ve za njegov naslov, da ga
mi javi, ali naj se pa sam oglasi
svojem prijatelju. — Anton
Zagore, Box 45, Gaffney, Pa.

+ NAZNANILO.

S tužnim srcem naznanjam so
rodnikom, prijateljem in znancem,
da je moja ljubljena in dobra so
proga zaspala za večno dne 26. av
gusta, 1916, v St. Jerneju na Do
lenjskem; zadela jo je srčna kap.
Ranjko priporočam v blag spo
min in molitev.

Ludvik Polanc,
1076 Saw Mill Alley.
Allegheny, Pa.

"Glas Naroda", največji in
najstarejši slovenski dnevnik v
Združenih državah. Naročajte se
nanj!

Važno za priseljence!

Državni delavski departmen
Združenih držav je odprl svoj
urad na 240 E. 79. St., med 2. in
3. Ave. v New Yorku. Urad je
odprt vsak dan od osmih dopol
dne do osmih zvečer, ob nedeljah
in praznikih pa od desete ure do
poldne pa do popoldne.

Namen tega urada je, nuditi
naseljencem nasvet, ponk in po
moč, in sicer vse brezplačno.
Ta urad je obenem tudi posre
dovalnica za delo in deluje spo
razumno in v zvezi z delavskim
departamentom Združenih držav.
Za storjenje usluge ni treba pla
čevati nikakih pristojbin.

Pišite ali pa pridite osebno!

REŠIMO SLOVENSKEGA NARODA LAKOTE!

NAŠI ZASTOPNIKI.

kateri so pooblašeni pobirati naroč
nino za "Glas Naroda" in knjige, ka
kor tudi za vse druge v našo stroko
spadajoče posle.

Jenny Lind, Ark. in okolica: Mihail
Cisar.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovina.

Denver, Colo.: Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, Frank

Janeš in John Germ.

Salida, Colo. in okolica: Louis

Castello.

Clinton, Ind.: Lambert Bolekar.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Woodward, Ia. in okolica: Lukas

Podrekar.

Aurora, Ill.: Jermel B. Verbiš.

Chicago, Ill.: Frank Jurjovec.

Depue, Ill.: Dan Badovina.

J

